

కరెంట్ అఫైర్స్ 18 సెప్టెంబర్ 2025

PIB కరెంట్ అఫైర్స్

వార్తల్లో వ్యక్తులు

- యూరోపియన్ కమిషన్ అధ్యక్షుడు ఉర్సులా వాన్ డెర్ లేయన్.
- గయానా అధ్యక్షుడు డాక్టర్ ఇర్ఫాన్ అలీ
- న్యూజిలాండ్ ప్రధానమంత్రి క్రిస్టోఫర్ లక్సన్
- ఆస్ట్రేలియా ప్రధాన మంత్రి ఆంథోనీ అల్బానీస్
- భూటాన్ ప్రధానమంత్రి పెరింగ్ తోబే
- ఇటలీ ప్రధాని జార్జియా మెలోని
- ఇజ్రాయెల్ ప్రధాని బెంజమిన్ నెతన్యాహు
- ట్రీనిడాడ్ మరియు టోబాగో ప్రధాన మంత్రి కష్టా పెర్నాద్-బిస్సెసర్
- పాపువా న్యూ గినియా ప్రధాన మంత్రి జేమ్స్ మరాపే
- డొమినికా ప్రధాన మంత్రి రూజ్ వెల్ట్ స్కెరిట్

మధ్యప్రదేశ్ లో ప్రధాని పర్యటన

- భగవాన్ విశ్వకర్మ జయంతి సందర్భంగా ఆయన జన్మదినోత్సవం సందర్భంగా ప్రధాన మంత్రి మధ్యప్రదేశ్ ను సందర్శించారు.
- ప్రధాన మంత్రి మధ్యప్రదేశ్ లోని ధారలో 'స్వస్తి నారీ, సశక్త పరివార్ (SNSP) అభియాన్' మరియు 8వ రాష్ట్రీయ పోషణ మాహాను ప్రారంభించారు.
- 10 లక్షల ఆరోగ్య శిబిరాలు 17 సెప్టెంబర్ 2025 నుండి 02 అక్టోబర్ 2025 వరకు నిర్వహించబడ్డాయి.
- స్వస్తి నారీ సశక్త పరివార్ అభియాన్ భారతదేశంలో మహిళలు మరియు పిల్లల కోసం ఎన్నడూ లేని విధంగా అతిపెద్ద ఆరోగ్య పరిరక్షణను సూచిస్తుంది.
- మధ్యప్రదేశ్ లోని ధార జిల్లాలో దేశంలోని మొట్టమొదటి ప్రధాన మంత్రి మెగా ఇంటిగ్రేటెడ్ టెక్స్ టైల్ రీజియన్ మరియు అపెరల్ (PM MITRA) పార్క్ కు ప్రధాన మంత్రి శంకుస్థాపన చేశారు.
- భారత ప్రభుత్వం 15 నవంబర్ 2024 నుండి 15 నవంబర్ 2025 వరకు జన్ జాతీయ గౌరవ వర్షగా ప్రకటించింది.
- 30 రాష్ట్రాలు/యుటిలలోని 1 లక్ష గ్రామాల్లో 11 కోట్ల మంది గిరిజన పౌరులను కవర్ చేస్తూ, ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద గిరిజన అట్టడుగు నాయకత్వ కార్యక్రమంగా ప్రతిస్పందించే పరిపాలన మిషన్ - ఆది కర్మయోగి అభియాన్ ను ప్రధాన మంత్రి ప్రారంభించారు.

భారత ఎన్నికల సంఘం మార్గదర్శకాలను సవరించింది

- EVM బ్యాలెట్ పేపర్ రూపకల్పన మరియు ముద్రణ కోసం వాటి స్పష్టత మరియు రీడబిలిటీని పెంపొందించడానికి, ఎన్నికల ప్రవర్తన నియమాలు, 1961లోని రూల్ 49B కింద ఉన్న మార్గదర్శకాలను భారత ఎన్నికల సంఘం (ECI) సవరించింది.

ReadingRoomz

- ఈవీఎం బ్యాలెట్ పేపర్పై అభ్యర్థుల రంగు ఛాయాచిత్రాలు రంగులో ముద్రించబడతాయి.
- అభ్యర్థుల క్రమ సంఖ్యలు/నోటా భారతీయ సంఖ్యల అంతర్జాతీయ రూపంలో ముద్రించబడతాయి. ఫాంట్ పరిమాణం 30 మరియు స్పష్టత కోసం బోల్డ్లో ఉంటుంది.
- ఈవీఎం బ్యాలెట్ పేపర్లు 70 జీఎస్ఎమ్ పేపర్పై ముద్రించబడతాయి.
- అసెంబ్లీ ఎన్నికల కోసం, పేర్కొన్న RGB విలువలతో కూడిన గులాబీ రంగు కాగితం ఉపయోగించబడుతుంది.
- బీహార్ ఎన్నికల్లో తొలిసారిగా రంగు ఛాయాచిత్రాలు మరియు అప్గ్రేడ్ చేసిన బ్యాలెట్ పేపర్లను ఉపయోగించనున్నారు.

యాత్రి సేవా దివస్ 2025

పౌర విమానయాన శాఖ మంత్రి రామ్మోహన్ నాయుడు దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న విమానాశ్రయాల్లో 'యాత్రి సేవా దివస్' కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించారు. ఈ సందర్భంగా స్వస్థ నారీ, సశక్త పరివార్ అభియాన్ కింద మహిళా ప్రయాణికుల పై ప్రత్యేక దృష్టి సారించి విమానాశ్రయాల్లో ఉచిత వైద్య పరీక్షలు, ఆరోగ్య అవగాహన ప్రచార కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. ఉత్తరప్రదేశ్లోని ఘజియాబాద్లోని హిండన్ విమానాశ్రయం నుంచి ఈ కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించారు.

PM విశ్వకర్మ మరియు జాతీయ SC-ST హబ్ మెగా కాన్సెప్ట్

సూక్ష్మ, చిన్న & మధ్య తరహా పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ (MSME), భారత ప్రభుత్వం ఈ రోజు బీహార్లోని బోధ్ గయలో 'PM విశ్వకర్మ మరియు జాతీయ SC-ST హబ్ మెగా కాన్సెప్ట్ ను నిర్వహించింది. ప్రధానమంత్రి విశ్వకర్మ పథకం రెండవ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా ఈ కార్యక్రమం జరిగింది.

ప్రధానమంత్రి విశ్వకర్మ పథకం గురించి

- ప్రధాన మంత్రి విశ్వకర్మ కౌశల్ సమ్మాన్ యోజన లేదా కేవలం PM విశ్వకర్మ పథకాన్ని MSME మంత్రిత్వ శాఖ 17 సెప్టెంబర్ 2023న కోయంబత్తూరులో ప్రారంభించింది.
- ఆటోక్లిప్: తమ చేతులు మరియు పనిముట్లతో పని చేసే కళాకారులు మరియు హస్తకళాకారులకు ఎండ్-టు-ఎండ్ సపోర్ట్ అందించడం.
- లక్ష్యం: 2023-24 మరియు 2027-28 మధ్య ₹130 బిలియన్లు (US\$1.5 బిలియన్లు) బడ్జెట్ కేటాయింపుతో పథకం ద్వారా 3 మిలియన్ కంటే ఎక్కువ కుటుంబాలను ఆదుకోవాలని ప్రతిపాదించబడింది.
- ఈ పథకం రూ.500 రోజువారీ స్టెఫండ్తో రెండు స్థాయిలలో శిక్షణ అందిస్తుంది. ఇది టూల్ కిట్ ఇ-వోచర్లలో గరిష్టంగా ₹15,000 ఉన్న కళాకారులకు మరింత మద్దతునిస్తుంది మరియు అవసరమైన అన్ని డాక్యుమెంటేషన్ను కవర్ చేస్తూ నేషనల్ కమిటీ ఫర్ మార్కెటింగ్ (NCM) నుండి సమగ్ర మార్కెటింగ్ సహాయాన్ని అందిస్తుంది.
- ఈ పథకం 5% వడ్డీ రేటుతో కొలేటరల్-ఫ్రీ బిజినెస్ డెవలప్మెంట్ లోన్లను కూడా అందిస్తుంది.
- తమిళనాడు ప్రభుత్వం ప్రధానమంత్రి విశ్వకర్మ పథకం పనికేరాదని పేర్కొంటూ అమలును నిలిపివేసింది.

జియో థర్మల్ ఎనర్జీ పై జాతీయ విధానం (2025)

ప్రతిష్టాత్మకమైన 2070 నికర జీరో లక్ష్యాన్ని సాధించడం లో మరియు వైవిధ్యభరితమైన పునరుత్పాదక ఇంధన వనరుల ద్వారా దేశం యొక్క ఇంధన భద్రత ను బలోపేతం చేయడం పట్ల తన నిబద్ధతను బలోపేతం

ReadingRoomz

చేస్తూ భారత ప్రభుత్వం జియో థర్మల్ ఎనర్జీ పై జాతీయ విధానాన్ని (2025) నోటిఫై చేసింది. మినిస్ట్రీ ఆఫ్ న్యూ అండ్ రెన్యూవబుల్ ఎనర్జీ (MNRE) జియో థర్మల్ ఎనర్జీ సంబంధిత కార్యక్రమాలకు నోడల్ ఏజెన్సీగా పనిచేస్తుంది.

జియో థర్మల్ ఎనర్జీ పై జాతీయ విధానం గురించి మరింత తెలుసుకోండి.

గ్రామీణ స్థానిక సంస్థల కు 15వ ఆర్థిక సంఘం గ్రాంట్లు

కేంద్ర ప్రభుత్వం 2025-26 ఆర్థిక సంవత్సరంలో గ్రామీణ స్థానిక సంస్థల కోసం 15వ ఆర్థిక సంఘం గ్రాంట్లను విడుదల చేసింది, తమిళనాడుకు రూ.127.586 కోట్లు మరియు అస్సాంకు రూ.214.542 కోట్లతో 1వ విడత అన్ టైడ్ గ్రాంట్లను పంపిణీ చేసింది.

గ్రామీణ స్థానిక సంస్థలు/పంచాయతీరాజ్ సంస్థల కు గ్రాంట్లు

- సిఫార్సు: పంచాయతీ రాజ్ మంత్రిత్వ శాఖ మరియు జల్ శక్తి మంత్రిత్వ శాఖ (తాగునీరు మరియు పారిశుధ్య శాఖ) గ్రామీణ స్థానిక సంస్థల (RLBలు/PRIs) కోసం ఆర్థిక సంఘం గ్రాంట్లను అంచనా వేసి సిఫార్సు చేస్తాయి.
- విడుదల: ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ (MoF) ఆమోదించిన మొత్తాన్ని ప్రతి ఆర్థిక సంవత్సరంలో 2 వాయిదాలలో రాష్ట్రాలకు విడుదల చేస్తుంది.
- బదిలీ: రాష్ట్రాలు గ్రామ పంచాయతీలు, బ్లాక్ పంచాయతీలు, జిల్లా పరిషత్లకు అర్హత ప్రకారం నిధులను పాస్ చేస్తాయి.
- వినియోగం:
 - అన్ టైడ్ గ్రాంట్లు: పదకొండవ షెడ్యూల్లోని 29 సబ్ టైమ్స్ లో స్థానిక అవసరాల కోసం (జీతాలు/స్థాపన ఖర్చుల కోసం కాదు).
 - టైడ్ గ్రాంట్లు: ఖచ్చితంగా (ఎ) పారిశుధ్యం & ODF నిర్వహణ (గృహ వ్యర్థాలు & మల బురద mgmt సహా) మరియు (b) తాగునీరు, వర్షపు నీటి సంరక్షణ, నీటి రీసైక్లింగ్.

భారతదేశపు మొట్టమొదటి 240-వోల్ట్ ఎలక్ట్రిక్ మోటార్ సైకిల్ ప్లాట్ ఫారమ్

టెక్నాలజీ డెవలప్ మెంట్ బోర్డ్ (TDB), డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ సైన్స్ & టెక్నాలజీ, 240-వోల్ట్ ఎలక్ట్రిక్ మోటార్ సైకిల్ ప్లాట్ ఫారమ్ అభివృద్ధి మరియు వాణిజ్యీకరణకు మద్దతును అందించింది, ఇది భారతీయ ద్వీచక్ర వాహనాల విభాగంలో మొట్టమొదటి సాంకేతికత. సపోర్టిడ్ ప్రాజెక్ట్ ను రాప్ టీ ఎనర్జీ (Raptree Energy) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ చెన్నై చేపడుతున్నారు.

హిందూ కరెంట్ అప్ టైర్

‘ధీర’ ఆడ చిరుత కూనో నుంచి గాంధీ సాగర్ కి మారింది

ప్రాజెక్ట్ చిరుత యొక్క మూడవ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా, మగ చిరుతలైన ప్రభాస్ మరియు పావక్ లలో చేరడానికి 7.5 ఏళ్ల ఆడ చిరుత ధీరను గాంధీ సాగర్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం (మంద్ సార్-నీముచ్, MP)లోకి విడుదల చేశారు.

ReadingRoomz

ప్రస్తుతం కునో వద్ద 24 చిరుతలు మరియు గాంధీ సాగర్ వద్ద 3 ఉన్నాయి (ధీర + 2 మగ చిరుతలు).

కునో నేషనల్ పార్క్ (మధ్యప్రదేశ్) గురించి

- స్థానం & పేరు: వాయువ్య మధ్యప్రదేశ్ (పియోపూర్ ప్రాంతం), కునో నది పేరు పెట్టబడింది.
- స్థితి: వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం (1981) → నేషనల్ పార్క్ (2018); పొడి ఆకురాల్చే-సవన్నా ప్రాంతం.
- ప్రాజెక్ట్ చీతాలో పాత్ర: ఆఫ్రికన్ చిరుతలను తిరిగి ప్రవేశపెట్టిన మొదటి భారతీయ సైట్ (నమీబియా 2022; దక్షిణాఫ్రికా 2023).

గాంధీ సాగర్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం (మధ్యప్రదేశ్) గురించి

- స్థానం & ప్రాంతం: మందసార్ & నీముచ్ జిల్లాలు, 368.62 కిమీ²; 1974లో స్థాపించబడింది (1983లో జోడించిన ప్రాంతం).
- ప్రకృతి దృశ్యం: చంబల్ నది అభయారణ్యం ను రెండు గా విభజిస్తోంది; గాంధీ సాగర్ జలాశయం చుట్టూ పొడి ఆకురాల్చే అడవులు మరియు గడ్డి భూములు.

డి-నోటిఫైడ్, సంచార & సెమీ నోమాడిక్ కమ్యూనిటీల కోసం అభివృద్ధి & సంక్షేమ బోర్డు (DWBDNC)

డి-నోటిఫైడ్, సంచార & సెమీ సంచార కమ్యూనిటీల (DWBDNC) డెవలప్‌మెంట్ & వెల్ఫేర్ బోర్డ్‌లోని ఇద్దరు సభ్యులు చట్టబద్ధమైన మద్దతు, శాశ్వత కమిషన్ హోదా, ఎక్కువ మంది సభ్యులు & సిబ్బంది, ఆర్థిక అధికారాలు మరియు సంచార కమ్యూనిటీ సంక్షేమానికి అంకితమైన బడ్జెట్‌లను కోరుతూ ప్రధానమంత్రికి లేఖ రాశారు.

నేపథ్యం:

- భికు రాంజీ ఐడేట్ కమిషన్ (డిసెంబర్ 2017): SC/ST/OBC జాబితాలో ఇప్పటికే ~1,200 DNT/NT/SNT కమ్యూనిటీలు జాబితా చేయబడ్డాయి మరియు 269 ఇంకా వర్గీకరించబడలేదు; ఆంధ్రోపోలాజికల్ సర్వే వర్గీకరణను సిఫార్సు చేసింది; సామాజిక న్యాయ మంత్రిత్వ శాఖ వద్ద చర్య పెండింగ్‌లో ఉంది.
- బోర్డు సృష్టి: ఫిబ్రవరి 2019లో సామాజిక న్యాయం & సాధికారత మంత్రిత్వ శాఖ ఒక బోర్డుగా (శాశ్వత కమిషన్ కాదు). ప్రస్తుత బోర్డు సభ్యులు భరత్ భాయ్ పట్నీ మరియు ప్రవీణ్ ఘుగ్గే.

CAG ఆడిటర్ కోసం AI LLMని నిర్మిస్తోంది

కంప్ట్రోలర్ & ఆడిటర్ జనరల్ (CAG) ఒక పెద్ద భాషా నమూనా (LLM)ని అభివృద్ధి చేస్తోంది, ఆడిటర్‌లకు దశాబ్దాల తరబడి తనిఖీ నివేదికలు మరియు సంస్థాగత పరిజ్ఞానం-మెరుగైన డేటా విశ్లేషణ, రిస్క్ స్పాటింగ్ మరియు ఆడిట్ డాక్యుమెంట్‌ల డ్రాఫ్టింగ్‌లో సహాయం చేస్తుంది. వెర్షన్ 1 నవంబర్‌లో విడుదల చేయబడింది. కొత్త “కనెక్ట్” పోర్టల్ ఆడిట్ ప్రశ్నలకు ప్రతిస్పందించడానికి ~10 లక్షల ఆడిట్ ఎంట్రీలకు ఒకే డిజిటల్ విండోను ఇస్తుంది; నవంబర్ 2025 (రాష్ట్ర ఆర్థిక కార్యదర్శుల కాన్ఫరెన్స్ వారంలో ఆవిష్కరించడం) లక్ష్యంగా ప్రారంభించబడింది.

జపనీస్ ఎన్నెఫాలిటిస్

- ఏజెంట్: జపనీస్ ఎన్నెఫాలిటిస్ వైరస్ (JEV), ఫ్లేవివైరస్ (నవీకరించబడిన వర్గీకరణ: ఆర్థోఫ్లావివైరస్).
- వెక్టర్: క్యూలెక్స్ దోమలు (esp. C. tritaeniorhynchus), వరి పొలాలు & నిలిచిపోయిన నీటిలో సంతానోత్పత్తి.

ReadingRoomz

- రిజర్వాయర్/యాంప్లిఫైయర్: వాడింగ్ బర్న్స్ (సహజ రిజర్వాయర్లు); పండులు ప్రధాన యాంప్లిఫైయింగ్ హోస్ట్లు. మానవులు డెడ్-ఎండ్ హోస్ట్లు (వ్యక్తికి-వ్యక్తికి ప్రసారం కాదు).
- భౌగోళికం: గ్రామీణ/సబర్బన్ ఆసియా-పసిఫిక్; రుతుపవనాలు/ఋతుపవనాల తర్వాత సీజన్.
- పొదిగే కాలం: ~ 5-15 రోజులు.
- క్లినికల్ స్పెక్ట్రం: చాలా వరకు ఇన్ఫెక్షన్లు లక్షణం లేనివి. లక్షణం: తీవ్రమైన జ్వరం, తలనొప్పి, వాంతులు → ఎన్సెఫాలిటిస్ (మార్చబడిన సెన్సోరియం, మూర్ఛలు, ఫోకల్ లోపాలు). కేసు మరణాలు ఎక్కువగా ఉండవచ్చు; ప్రాణాలతో బయటపడినవారిలో నాడీ సంబంధిత పరిణామాలు సాధారణం.
- నిర్ధారణ: CSF/సీరమ్లో JE IgM MAC-ELISA
- చికిత్స: సపోర్టివ్ (నిర్దిష్ట యాంటీవైరల్ లేదు): వాయుమార్గం/ICP నియంత్రణ, మూర్ఛ నిర్వహణ, ద్రవాలు, సమస్యల సంరక్షణ.